EUROPA-
KOMMISSIONEN

Bruxelles, den 14.4.2023
COM(2023) 194 final

2023/0095 (COD)

Forslag til

EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS AFGØRELSE

om ændring af afgørelse nr. 1313/2013/EU om en EU-civilbeskyttelsesmekanisme

(EØS-relevant tekst)

BEGRUNDELSE

1. BAGGRUND FOR FORSLAGET

• Forslagets begrundelse og formål

Formålet med forslaget er at ændre Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse nr. 1313/2013/EU af 17. december 2013 om en EU-civilbeskyttelsesmekanisme[1] ("afgørelsen"), i henhold til hvilken Den Europæiske Union støtter, koordinerer og supplerer medlemsstaternes indsats[2] på civilbeskyttelsesområdet med henblik på at sikre forebyggelse, beredskab og indsats i tilfælde af naturkatastrofer og menneskeskabte katastrofer i og uden for Unionen.

Det eneste formål med den foreslåede ændring er at sikre, at Unionen fortsat kan yde nødhjælp til medlemsstaterne til bekæmpelse af naturbrande gennem de kapaciteter, der er udviklet under "rescEU-overgangsperioden", indtil den permanente europæiske flåde til bekæmpelse af skovbrande fra luften vil være til rådighed. Konkret foreslås det i dette forslag at forlænge udløbet af den overgangsperiode, der er omhandlet i artikel 35, fra den 1. januar 2025 til den 31. december 2027. Denne dato er i overensstemmelse med udløbet af den nuværende flerårige finansielle ramme (FFR).

Med stigende temperaturer og langvarige tørkeperioder vokser risikoen for naturbrande i Unionen, og naturbrandene bliver stadig hyppigere og mere intense. Naturbrandsæsonen i Unionen i 2022 var en rekordsæson. Der var i alt 2 707 naturbrande i Unionen, som hver især bredte sig over mere end 30 hektar. 786 316 hektar jord (mere end tre gange så meget som Luxembourgs areal) blev brændt. Stigningen i forhold til året før (416 413 hektar) har været betydelig. Desuden viser dataene for 2022 en stigning på mere end 250 % i forhold til det gennemsnitlige afbrændte areal, siden registreringen på EU-plan begyndte i 2006. Naturbrande er blevet et alvorligt paneuropæisk problem, som ikke kun berører Middelhavsområdet, men også lande som Tjekkiet, Tyskland og Slovenien, hvilket fremgår af disse landes nylige aktivering af EU-civilbeskyttelsesmekanismen. Som et bemærkelsesværdigt eksempel havde Sverige alvorlige naturbrande i 2018. I 2022 har 20 medlemsstater registreret flere afbrændte arealer end gennemsnittet i de foregående år.

Som det fremgår af de seneste års naturbrandssæsoner, er de miljømæssige, klimatiske, økonomiske og samfundsmæssige tab, der er forbundet med naturbrande, enorme. Alene i 2022 har naturbrandene medført anslåede økonomiske tab på over 2 mia. EUR og udledninger af mere end 25 mio. ton CO_2. Ca. 35 % af de afbrændte områder i 2022 indgår i Natura 2000-områder[3].

Den alarmerende stigning i antallet af naturbrande i hele Europa forventes at fortsætte i de kommende år på grund af virkningerne af klimaændringerne. Kommissionsformand Ursula von der Leyen tog dette spørgsmål op i sin tale om Unionens tilstand i september 2022, hvor hun erklærede, at *i takt med, at disse hændelser bliver voldsommere og mere intense, får*

---

1 EUT L 347 af 20.12.2013, s. 924.

2 I lyset af artikel 28, stk. 1a, i afgørelse nr. 1313/2013/EU forstås der ved henvisninger til medlemsstater også de deltagende stater som defineret i artikel 4, nr. 12, i afgørelse nr. 1313/2013/EU.

3 Natura 2000 er et netværk af vigtige yngle- og rasteområder for sjældne og truede arter samt nogle sjældne naturtyper, der er beskyttet i deres egen ret, og som strækker sig over alle 27 EU-lande, både til lands og til vands. Formålet med netværket er at sikre den langsigtede overlevelse af Europas mest værdifulde og truede arter og naturtyper, der er opført i både fugledirektivet (Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/147/EF af 30. november 2009 om beskyttelse af vilde fugle) og habitatdirektivet (Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter).

Europa brug for mere kapacitet. Derfor kan jeg i dag meddele, at vi i løbet af næste år vil fordoble vores kapacitet til at bekæmpe brande.

Med en ændring af afgørelsen i 2019[4] blev rescEU oprettet som en europæisk reserve af kapaciteter til at yde bistand i overvældende situationer, hvor de samlede eksisterende kapaciteter på nationalt plan og de kapaciteter, som medlemsstaterne på forhånd har afsat til den europæiske civilbeskyttelsespulje, ikke kan eller er utilstrækkelige til at sikre en effektiv indsats mod forskellige former for katastrofer. Denne kapacitet er navnlig blevet udviklet inden for bekæmpelse af skovbrande fra luften for at supplere de nationale kapaciteter[5]. Nogle af disse kapaciteter er umiddelbart tilgængelige på markedet og kan købes relativt hurtigt, men det tager længere tid, før kapaciteterne til bekæmpelse af skovbrande fra luften vil være til rådighed. For at sikre en gnidningsløs overgang til fuld gennemførelse af rescEU fik Kommissionen beføjelse til i en overgangsperiode på i første omgang fem år at yde finansiering for at sikre, at de relevante nationale kapaciteter hurtigt kunne gøres tilgængelige. Det blev også præciseret, at Kommissionen og medlemsstaterne burde bestræbe sig på at opnå yderligere kapacitet, herunder helikoptere til brandbekæmpelse, for allerede i sommeren 2019 bedre og mere effektivt at imødegå risikoen for naturbrande[6]. Det blev på daværende tidspunkt på grundlag af en markedsundersøgelse af aktiver til bekæmpelse af skovbrande fra luften, der blev fremlagt den 9. juli 2018[7], anslået, at fem år ville være tilstrækkeligt, navnlig for at specialiserede fly igen kunne være tilgængelige på markedet, hvilket ville gøre det muligt at udvikle en permanent flåde. Derfor blev slutdatoen den 1. januar 2025 fastsat i afgørelsens artikel 35 for anvendelsen af denne overgangsbestemmelse. Den seneste markedsudvikling og mere specifikt manglen på de nødvendige højt specialiserede fly på markedet viser imidlertid, at der er behov for en længere tidsramme (efter 2024) til udvikling af amfibieluftfartøjer til bekæmpelse af skovbrande fra luften. Forhandlingerne med fabrikanten af sådanne specialiserede luftfartøjer er i deres afsluttende fase. Ifølge de seneste forsikringer fra fabrikanten forventes det, at leveringen af de første fly af denne type til en aftalt pris vil begynde i 2026. Den slutdato, der er fastsat i artikel 35, skal derfor forlænges yderligere indtil udgangen af den nuværende FFR, dvs. den 31. december 2027. Denne periode vil dække hele FFR-finansieringsrammen for EU-civilbeskyttelsesmekanismen i overensstemmelse med artikel 19, stk. 1a.

Formålet med dette forslag er at sikre hurtig adgang til relevante nationale kapaciteter efter naturbrandsæsonen i 2024, hvor anvendelsen af den nuværende overgangsbestemmelse forventes at udløbe. Kontrakterne skal forberedes i god tid i 2024 med henblik på indsættelse af kapacitet til bekæmpelse af skovbrande fra luften. Som følge heraf er det nødvendigt at ændre afgørelsen i indeværende valgperiode for at gøre det muligt at påbegynde forberedelserne i 2024. Derfor bør medlovgiverne meget hurtigt drøfter dette målrettede forslag.

---

4 Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse (EU) 2019/420 af 13. marts 2019 om ændring af afgørelse nr. 1313/2013/EU om en EU-civilbeskyttelsesmekanisme (EUT L 77I af 20.3.2019, s. 1).

5 Andre rescEU-områder omfatter bl.a. kemiske, biologiske, radiologiske og nukleare hændelser, medicinsk katastrofeberedskab samt transport og logistik og energiforsyning i nødsituationer.

6 Betragtning 34 i Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse (EU) 2019/420 af 13. marts 2019 om ændring af afgørelse nr. 1313/2013/EU om en EU-civilbeskyttelsesmekanisme (EUT L 77 af 20.3.2019, s. 1).

7 A STUDY ON CURRENTLY AVAILABLE AERIAL FOREST FIRE FIGHTING ASSETS CONTRACT ECHO/2018/A1/396_01.

- **Sammenhæng med de gældende regler på samme område**

Dette forslag vedrører udelukkende forlængelsen af den periode, der er omhandlet i afgørelsens artikel 35, og berører ikke indholdet af denne bestemmelse på nogen anden måde. Forslaget er derfor fortsat i fuld overensstemmelse med de gældende regler på området.

- **Sammenhæng med Unionens politik på andre områder**

Ingen retsakt inden for rammerne af andre EU-politikker kan på nuværende tidspunkt opfylde det mål, der forfølges med dette forslag. Der er derfor ingen overlapning med andre foranstaltninger på området. Der lægges dog vægt på at sikre nøje koordination, sammenhæng og komplementaritet med de foranstaltninger, der gennemføres inden for rammerne af andre EU-politikker. Forslaget skaber også synergier med andre politikområder såsom tilpasning til klimaændringer og instrumenter inden for katastrofeforebyggelse og reduktion af katastroferisici, der tager sigte på bedre at håndtere virkningerne af klimaændringer.

2. RETSGRUNDLAG, NÆRHEDSPRINCIPPET OG PROPORTIONALITETSPRINCIPPET

- **Retsgrundlag**

Retsgrundlaget for dette forslag er artikel 196 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde.

- **Nærhedsprincippet (for områder, der ikke er omfattet af enekompetence)**

Unionen har understøttende kompetence på civilbeskyttelsesområdet. Medlemsstaterne har det primære ansvar for at forebygge, forberede sig på og reagere på katastrofer. En af grundene til, at EU-civilbeskyttelsesmekanismen blev indført, er at større katastrofer kan overstige kapaciteten af de enkelte medlemsstaters indsatskapaciteter. Tilvejebringelse af velkoordineret og hurtig gensidig assistance mellem medlemsstaterne er en central opgave. Målet for forslaget kan ikke i tilstrækkelig grad opfyldes af de enkelte medlemsstater. Dette er særlig relevant, når de står over for en katastrofe, eller flere katastrofer, med vidtrækkende konsekvenser, der overstiger medlemsstaternes kapaciteter, og som kan være til hinder for deres gensidige bistand. Unionens indsats på dette område omfatter derfor håndtering af situationer, hvor der er forhold, som i udstrakt omfang gør sig gældende på tværs af grænser og i mange lande/regioner, hvilket nødvendigvis kræver en overordnet koordination og en samordnet indsats ud over det nationale niveau. Dette omfatter tilvejebringelse af kapacitet såsom specialiserede luftfartøjer, der kan mindske virkningerne af naturbrande. Fordelene er bl.a. færre tab af menneskeliv samt mindre miljømæssig, økonomisk og materiel skade.

- **Proportionalitetsprincippet**

Forslaget går ikke ud over, hvad der er nødvendigt for at nå målet og bygger på eksisterende politik. Det afhjælper en specifik mangel, der er blevet konstateret siden vedtagelsen af Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse (EU) 2019/420 om ændring af afgørelse 1313/2013/EU om en EU-civilbeskyttelsesmekanisme og Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/836 om ændring af afgørelse 1313/2013/EU om en EU-civilbeskyttelsesmekanisme, og foreslår en målrettet løsning. Den administrative byrde, der pålægges Unionen og medlemsstaterne, er fortsat begrænset, da det nuværende forslag ikke ændrer dette.

- **Valg af retsakt**

I betragtning af forslagets begrænsede omfang, anses et forslag til afgørelse om ændring af Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse nr. 1313/2013/EU om en EU-civilbeskyttelsesmekanisme for at være hensigtsmæssigt.

3. RESULTATER AF EFTERFØLGENDE EVALUERINGER, HØRINGER AF INTERESSENTER OG KONSEKVENSANALYSER

- **Efterfølgende evalueringer/kvalitetskontrol af gældende lovgivning**

Ikke relevant.

- **Høringer af interessenter**

I kølvandet på ødelæggende naturbrande i Syd- og Centraleuropa i 2022 indkaldte Europa-Kommissionen til et uformelt ministermøde i Bruxelles den 5. september 2022 om styrkelse af beredskabet og indsatsen i forbindelse med naturbrande. Medlemsstaternes ministre, statssekretærer og generaldirektører for civilbeskyttelse drøftede en hurtig koordineret europæisk indsats inden for rammerne af EU-civilbeskyttelsesmekanismen for bedre at beskytte Unionen og dens borgere mod brande fra og med 2023. Der blev givet udtryk for særlig bekymring over manglen på tilstrækkelige brandslukningsfly og -helikoptere i alle berørte lande, som lægger yderligere pres på det allerede etablerede sæsonbestemte europæiske sikkerhedsnet af luftfartøjer til brandslukning, som medfinansieres af Kommissionen, og som har til formål midlertidigt at afhjælpe manglerne, indtil den permanente nye europæiske flåde af luftfartøjer til brandslukning (kaldet rescEU, der består af 14 mellemstore og lette amfibiefly og ni mellemstore helikoptere som supplement til de nationale flåder) vil være til rådighed fra 2026. Der blev derfor opnået bred enighed om at udvide det eksisterende sæsonbestemte europæiske sikkerhedsnet af luftfartøjer til brandslukning ved at finansiere indsættelsen af flere helikoptere og lette luftfartøjer i centrale europæiske områder fra sommeren 2023. Denne tilgang blev også drøftet på det 49. uformelle møde mellem generaldirektørerne for civilbeskyttelse i Prag i oktober 2022 og med medlemsstaterne på teknisk plan.

- **Indhentning og brug af ekspertbistand**

Ved udarbejdelsen af dette forslag har Kommissionen benyttet sig af ekstern ekspertise inden for forebyggelse, beredskab og indsats i forbindelse med naturbrande. En af Kommissionens ekspertgrupper, ekspertgruppen vedrørende erfaringer fra de håndterede nødsituationer, mødtes den 10.-11. januar 2023[8]. Nogle af de vigtigste resultater af dette møde var enigheden om, at naturbrandssæsonen i 2022 var en af de mest udfordrende i Europas historie, og at der er en klar mangel på luftbårne aktiver i hele Europa til at håndtere et voksende antal samtidige brande. Katastrofeberedskabskoordinationscentrets analyse af mangler viser en daglig gennemsnitlig mangel på fire fly i perioderne med åbne anmodninger om bistand fra medlemsstaterne, som på visse dage i den aktive naturbrandsperiode når helt op på 10 luftfartøjer. Eksperterne erkendte, at der er et klart behov for flere aktiver på både nationalt plan og EU-plan.

- **Konsekvensanalyse**

På grund af forslagets tekniske og hastende karakter blev der ikke foretaget nogen konsekvensanalyse. Erfaringerne fra naturbrandssæsonen i 2022, som blev identificeret i tæt

[8] Kommissionens register over ekspertgrupper og lignende enheder (europa.eu).

samarbejde med relevante interessenter, både på nationalt plan og på EU-plan, har dog bidraget til forslaget (interessenterne var enige om en forlænget anvendelse af bestemmelsen). Dette har bidraget til en vurdering af virkningen af den foreslåede politik, som vil forlænge den nuværende praksis.

- **Målrettet regulering og forenkling**

Ikke relevant.

- **Grundlæggende rettigheder**

Ikke relevant.

4. VIRKNINGER FOR BUDGETTET

Fra og med 2023 sigter rescEU-overgangsflåden mod at have i alt 22 fly og 4 helikoptere. Det er absolut nødvendigt at opretholde denne flådekapacitet indtil udgangen af den nuværende FFR (dvs. den 31. december 2027). I betragtning af de samlede investeringer i flåden til bekæmpelse af skovbrande fra luften kan de anslåede budgetmæssige virkninger dækkes af budgettet inden for den eksisterende finansieringsramme for EU-civilbeskyttelsesmekanismen.

5. ANDRE FORHOLD

- **Planer for gennemførelsen og foranstaltninger til overvågning, evaluering og rapportering**

I afgørelsens artikel 34 fastsættes det, at der jævnligt skal føres tilsyn med gennemførelsen af foranstaltninger, som modtager finansiel bistand. Kommissionen skal evaluere anvendelsen af afgørelsen og forelægge Europa-Parlamentet og Rådet foreløbige og efterfølgende evalueringsrapporter samt en meddelelse om effektiviteten, omkostningseffektiviteten og den fortsatte gennemførelse af afgørelsen. Sådanne evalueringer bør baseres på de indikatorer, der er fastsat i afgørelsens artikel 3. Der er i øjeblikket ved at blive foretaget en evaluering, som forventes afsluttet i december 2023 i overensstemmelse med afgørelsens artikel 34, stk. 3.

- **Forklarende dokumenter (for direktiver)**

Ikke relevant.

- **Nærmere redegørelse for de enkelte bestemmelser i forslaget**

I dette lovgivningsinitiativ foreslås det at forlænge slutdatoen for den periode, der er omhandlet i afgørelsens artikel 35, indtil den 31. december 2027.

2023/0095 (COD)

Forslag til

EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS AFGØRELSE

om ændring af afgørelse nr. 1313/2013/EU om en EU-civilbeskyttelsesmekanisme

(EØS-relevant tekst)

EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION HAR —

under henvisning til traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, særlig artikel 196,

under henvisning til forslag fra Europa-Kommissionen,

efter fremsendelse af udkast til lovgivningsmæssig retsakt til de nationale parlamenter,

under henvisning til udtalelse fra Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg[9],

under henvisning til udtalelse fra Regionsudvalget[10],

efter den almindelige lovgivningsprocedure, og

ud fra følgende betragtninger:

(1) I Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse nr. 1313/2013/EU[11] fastlægges den retlige ramme for rescEU. RescEU har til formål at yde bistand i uoverkommelige situationer, hvor den samlede eksisterende kapacitet på nationalt plan og de kapaciteter, som medlemsstaterne har tilknyttet den europæiske civilbeskyttelsespulje, ikke er i stand til at sikre en effektiv indsats.

(2) Med stigende temperaturer og langvarige tørkeperioder vokser risikoen for naturbrande i Den Europæiske Union, og naturbrandene bliver stadig hyppigere og mere intense. Den begrænsede adgang til specialiserede indsatskapaciteter, herunder kapacitet til bekæmpelse af skovbrande fra luften, er fortsat en stor svaghed og udgør Unionens største operationelle udfordring i forbindelse med håndteringen af samtidige naturbrande.

(3) På grund af den nødvendige fleksibilitet, som den periode, der er fastsat i artikel 35 i afgørelse 1313/2013/EU, har givet, er det afgørende at forlænge slutdatoen "den 1. januar 2025" til "den 31. december 2027" for at sikre, at Unionen kan sikre yderligere rescEU-kapaciteter fra luften inden for rammerne af EU-civilbeskyttelsesmekanismen, samtidig med at den permanente europæiske flåde til bekæmpelse af skovbrande fra luften gradvist oprettes.

(4) Afgørelse nr. 1313/2013/EU bør derfor ændres —

---

9 EUT C […] af […], s. […].

10 EUT C […] af […], s. […].

11 Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse nr. 1313/2013/EU af 17. december 2013 om en EU-civilbeskyttelsesmekanisme (EUT L 347 af 20.12.2013, s. 924).

VEDTAGET DENNE AFGØRELSE:

Artikel 1

Ændring

I afgørelse nr. 1313/2013/EU foretages følgende ændringer:

(1) I artikel 35, stk. 1, ændres datoen "1. januar 2025" til "31. december 2027".

Artikel 2

Ikrafttræden

Denne afgørelse træder i kraft på tyvendedagen efter offentliggørelsen i *Den Europæiske Unions Tidende*.

Artikel 3

Adressater

Denne afgørelse er rettet til medlemsstaterne.

Udfærdiget i Bruxelles, den […].

På Europa-Parlamentets vegne	*På Rådets vegne*
Formand	*Formand*